

RAPPORT

Gör rent hus i det svenska penningtvättsparadiset

2008-10-30

Förord

Den grova organiserade brottsligheten byter hela tiden skepnad och ändrar mönster. En sak är emellertid helt klar när det gäller det polisiära arbetet i kampen mot sådan kriminalitet. Det handlar om att följa pengarna.

Ur skriften Rikskriminalpolisen 2007

Den organiserade brottslighetens utbredning i det svenska samhället oroar oss liberaler. De inblandade är multikriminella och ingår i internationella nätverk. De försörjer sig på knark, människohandel och mord, men också ekonomisk brottslighet. Den organiserade brottsligheten utgör också ett hot mot rättssamhället genom att hota vittnen, polis och åklagare. På sikt är det demokratin som tar skada.

Det är anledningen till att vi har träffat representanter för Finanspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Finansinspektionen och presenterar ännu en rapport med förslag på hur samhället kan bekämpa den organiserade brottsligheten effektivare.

Att följa penningströmmar är ett effektivt sätt att nysta upp allvarlig organiserad brottslighet. Men i dagens Sverige har vi nästintill straffrihet för penningtvätt, vilket gör det svårare att komma åt den organiserade brottsligheten i Sverige än vad är fallet i våra nordiska grannländer.

Alliansregeringen har redan vidtagit många åtgärder för att komma åt den organiserade brottsligheten. Nu är det dags att ta ytterligare steg genom att förstärka arbetet mot penningtvätt. En effektiv bekämpning av penningtvätt är en nyckelfaktor i samhällets kamp mot den organiserade brottsligheten.

Erik Ullenhag
Partisekreterare

Cecilia Wigström
Riksdagsledamot

Innehåll

FÖRORD	2
INNEHÅLL	3
FÖRSLAG I KORTHET	4
PENGAR – DE KRIMINELLAS DRIVKRAFT	5
PENNINGTVÄTT – VAD ÄR DET?	5
ORGANISERAD BROTTSLIGHET TVÅTTAR PENGAR.....	6
HUR MYCKET PENGAR RÖR DET SIG OM?.....	6
DAGENS SITUATION	7
KRITIK MOT SVERIGE.....	7
ALLIANSATSNINGAR FÖR ATT KOMMA ÅT BROTTSLINGARNAS PENGAR	8
... MEN SVAG LAGSTIFTNING.....	8
... OCH BRISTER I MYNDIGHETERNAS ARBETE.....	8
FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRING	10
GÖR PENNINGTVÄTT STRAFFBART	10
GÖR DET MÖJLIGT ATT FRYSA PENGAR	10
INFÖR STRAFFRABATT.....	10
UTÖKA FINANSPOLISENS MANDAT.....	11
STARTA EN MYNDIGHETSGEMENSAM BROTTSVINSTENHET	11
EFFEKTIVISERA INFORMATIONSBYTTET MELLAN MYNDIGHETER.....	11
JOURHAVANDE KRONOFOGDE.....	11
FÖRBÄTTRA BROTTSSSTATISTIKEN	12
SAMVERKA MED FOKUS PÅ BROTTSLINGARNAS PENGAR.....	12
MODERNISERA TEJNIKEN	12

Förslag i korthet

1. Gör penningtvätt straffbart

Den svenska penninghälerilagstiftningen måste ändras så att penningtvätt blir kriminellt i sig. Kravet på ett bestämt förbrott ska slopas och även så kallad självtvätt kriminaliseras.

2. Gör det möjligt att frysa pengar

Inför en möjlighet att frysa misstänkta penningtransaktioner under en kortare tid. Åklagare och polis får då en chans att utreda innan pengarna är försvunna.

3. Utöka Finanspolisens mandat

För att effektivisera kampen mot penningtvätt vill vi ge Finanspolisen mandat att utreda enskilda fall och att öppna utredningar på eget initiativ

4. Starta en myndighetsgemensam brottsvinstenhet

Att följa pengarna, så kallad tillgångsinriktad brottsbekämpning, är ett effektivt för att komma åt den organiserade brottsligheten. En myndighetsgemensam brottsvinstenhet behövs för att samordna arbetet.

5. Inför straffrabatt

För att ge misstänkta personer incitament att hjälpa polisen vill vi införa en möjlighet till straffnedsättning.

6. Effektivisera informationsutbytet mellan myndigheter

Vi vill att beskattningsdatabasen och penningtväftsregistret ska vara tillgängligt för relevanta personer i alla myndigheter som deltar i kriminalunderrättelsesamarbetet.

7. Jourhavande kronofogde

Samarbetet mellan polisen och kronofogden måste förbättras. Kronofogden ska bli skyldig att anmäla misstänkta brott, och polisen få rätt att beslagta egendom. För att samarbetet ska flyta smidigt även på kvällar och helger behövs det en jourhavande kronofogde.

8. Förbättra brottsstatistiken

Det som inte mäts, och därmed belönas, riskerar att komma i andra hand. Därför vill vi att det ska föras tydlig statistik över hur mycket pengar som rättsväsendet tar in. Det behövs också en förbättrad statistik för penningtvättsbrotten.

9. Samverka med fokus på brottslingarnas pengar

Vi vill att en grupp med representanter från olika myndigheter utvecklar metoder och utbildningar för hur man ska arbeta mer tillgångsinriktat, dvs med fokus på brottslingarnas pengar.

10. Modernisera tekniken

Elektronisk rapportering av penningtvättsanmälningar är nödvändigt för att effektivisera kampen mot organiserad brottslighet. Även dataprogram för att kunna samköra t ex transaktioner till och från misstänkta bankkonton behövs.

Pengar – de kriminellas drivkraft

Den starkaste drivkraften för den organiserade brottsligheten är ekonomisk vinning, det vill säga pengar för att kunna köpa status, makt och prylar. Hot trakasserier, våld, mutor och korruption är medel som används i syfte att nå målen.

Ur Rikskriminalpolisen 2007

Det är sedan gammalt känt att en av de starkaste drivkrafterna bakom brottsligheten är att tjäna pengar. De som begår grova brott i stor skala räknar med att få sitta i fängelse någon gång. Däremot räknar de ofta inte med att bli av med pengarna som de har dragit in på brottslig verksamhet. Fängelsestraffet är inte så avskräckande för yrkeskriminella, om de tror sig kunna leva ett lyxliv efteråt.

Brott får inte löna sig! Därför måste de brottsbekämpande myndigheterna tydligare än idag satsa på att ta tillbaka pengar från brottslingarna. Vinster från brott måste spåras, säkras och återföras till brottsoffren eller staten.

De grövsta brotten begås idag ofta inom ramen för organiserad brottslighet. Det handlar om knark, människohandel, mord men också ekonomisk brottslighet. I längden hotar den organiserade brottsligheten hela vårt demokratiska samhällsskick eftersom utpressning, korruption, hot och våld används för att säkra och utveckla den kriminella verksamheten.

Penningtvättsanmälningar är ofta en av de första indikationerna som polisen får när det gäller organiserad brottslighet. Därför är det mycket viktigt att vi har ett rapporteringssystem som fungerar tillfredsställande, myndigheter som kan samarbeta effektivt och lagar som gör det möjligt att komma åt penningtvätt. En effektiv bekämpning av penningtvätt är en nyckelfaktor i samhällets kamp mot den organiserade brottsligheten eftersom brottsvinsterna också används för att finansiera ny brottslighet.

Penningtvätt – vad är det?

Vissa former av brott ger stora pengar, och för att kunna använda pengarna i den vanliga ekonomin måste pengarna "tvättas". Det betyder att man försöker dölja pengarnas brottsliga ursprung. Det finns många olika metoder för att tvätta pengar:

- Den största delen av penningtvättsanmälningarna som kommer in till Finanspolisen kan relateras till svart arbetskraft. En vanlig form är att löner betalas ut svart, vilket innebär att arbetsgivaren inte betalar avgifter och skatt för sina anställda. Det förekommer även att lönerna betalas ut i form av smuggelgods eller med pengar från brottslig verksamhet.
- En annan variant av penningtvätt är att låta pengar från brottslig verksamhet passera genom till synes helt vanliga företag, exempelvis inom restaurangbranschen för att det ska se ut som pengarna är ärligt förtjänta.
- Växlingskontor används för att växla rånbyten eller pengar intjänade genom narkotikaaffärer. På så sätt ser det ut som man tjänat pengarna på ett hederligt sätt.

- Pengar tvättas också genom kontantköp av konst, smycken, antikviteter och bilar. Det förekommer även kontanter från brottslig verksamhet vid fastighetsaffärer.

Organiserad brottslighet tvättar pengar

Kampen mot den ekonomiska brottsligheten är mer än en fråga om att skydda statens inkomster. Det handlar om att skydda det demokratiska samhället, motverka orättvisor och värna villkoren för företagande

Ekobrottsmyndighetens hotbildsanalys 2007

Ekonomisk brottslighet är brott som sker inom lagligt bedriven näringsverksamhet, till skillnad mot organiserad brottslighet där själva affärsidén är illegal. Men gränsen mellan de två är på väg att suddas ut. Enligt ekobrottsmyndighetens senaste hotbildsanalys administrerar kriminella sammanslutningar svart arbetskraft inom bygg-, bemannings- och restaurangbranscherna. Det finns också organiserad brottslighet inom t ex olje-, skrothandels- och livsmedelsbranscherna.

Den ekonomiska brottsligheten skadar samhällsekonomin, sätter marknaden ur spel och försämrar investeringsviljan och tillväxtpotentialerna i vårt land. Den som tror att den ekonomiska brottsligheten saknar mänskliga offer misstar sig djupt. Kopplingen till grov organiserad brottslighet, med narkotikabrottslighet, vapensmuggling, människohandel och utnyttjande av papperslösa är tydlig.

Många som redan är kriminellt belastade rekryteras till de grupper som begår ekonomiska brott. Dessa personer tar med sig traditionella brottsmetoder, vilket i sin tur leder till ökat våld. Inom exempelvis MC-gängen blandas våld och utpressning med ekonomisk brottslighet. Ekobrottsmyndigheten konstaterar i sin hotbildsanalys att den ekonomiska brottsligheten har blivit allt viktigare som huvudnäring för kriminella gäng. Därför måste brottsbekämpningen utgå från att den grova organiserade brottsligheten inte kan bekämpas effektivt om vi inte samtidigt på allvar tar itu med den ekonomiska brottsligheten och vice versa.

Hur mycket pengar rör det sig om?

Det är omöjligt att beräkna hur stora värden penningtvätten omsätter. Förra året rapporterades 6 040 fall av misstänkt penningtvätt till Finanspolisen. De omfattade cirka fyra miljarder kronor. Siffran säger tyvärr inte så mycket. För det första handlar det bara om misstänkta, inte konstaterade, penningtvättsbrott. För det andra finns det enormt mörkertal. Av de 15 000 bolag, som är skyldiga att rapportera misstänkta penningbrott var det bara 52 som rapporterade under 2007.

Om man istället försöker titta på lagförda penningtvättsbrott finns det inte heller tillförlitlig statistik eftersom penningtvätt oftast lagförs som en del av förbrottet, t ex narkotikaförsäljning eller utpressning. Penningtvätten är inte heller kopplad enbart till brott som utförs i Sverige. Utvecklingen går mot en internationalisering av penningtvättsbrotten. Brotten begås i ett land, pengarna tvättas i ett annat land och brottsvinsterna placeras i ett tredje.

Ytterligare en svårighet när det gäller penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet är att det så kallade mörkertalet är stort. Några exempel på hur man har kommit fram till att mörkertalet är stort:

- Riksbanken uppskattar att 45-65 procent av de sedlar och mynt som är i omlopp inte kan förklaras med normala transaktioner eller behovet av att hålla en säkerhetsbuffert. Det motsvarar 50-70 miljarder kronor.
- Skatteverket beräknar att uppskattningsvis 133 miljarder kronor i skatteintäkter varje år försvinner på grund av fusk, fel eller misstag. Det motsvarar fem procent av BNP eller ca tio procent av den fastställda skatten (2005 års nivå). Enbart svartarbetet beräknas leda till ett skattebortfall om ca 66 miljarder kronor..
- Statistiska centralbyrån, SCB, beräknar de svarta inkomsterna till ca fem procent av bruttonationalprodukten, BNP, vilket under 2007 skulle betyda 150 miljarder kronor.

Dagens situation

Sverige är illa rustat i kampen mot den internationella ekonomiska brottsligheten. Kriminella nätverk, främst från Baltikum, föredrar Sverige när svarta pengar ska tvättas vita.

Svante Cornell m fl på DN-debatt 23 mars 2006

Kritik mot Sverige

Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) är en internationell aktionsgrupp som föreslår åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Sverige har, som ett av 33 medlemsländer, förbundit sig att följa FATF:s rekommendationer, men fick under våren 2006 hård kritik. FATF anser att Sverige inte agerar tillräckligt hårt i kampen mot den ekonomiska brottsligheten och att vi bara uppfyller sex av FATFs 40 rekommendationer. Av alla andra EU-länder som har utvärderats, så är det bara Grekland som får sämre resultat än Sverige. Bland de nordiska länderna är Sverige sämst i klassen.

Kritiken riktas dels mot tillsynen, men också mot bristande effektivitet i rättssystemet och alltför milda straff för penningtvätt. Det är ett ansvar som vilar tungt på den förra socialdemokratiska regeringen att Sverige är så dåligt rustat att bekämpa penningtvätt.

Kritik har även framförts av forskare vid Uppsala universitet, som menar att Sverige på grund av sitt svaga försvar mot penningtvätt föredras av kriminella nätverk, särskilt från Baltikum. ”Den låga lagföringsgraden är därför sannolikt en konsekvens av brister i lagstiftningen och underbemannade samt underfinansierade myndigheter, som gör det svenska rättsväsendet förhållandevis ineffektivt i bekämpningen av penningtvätt och terroristfinansiering”, skrev Svante Cornell m fl på DN-debatt 2006.

FATF:s utvärdering och Uppsalaforskarnas undersökning förstärker den analys som vi och många andra gör. Det är alldeles för lönsamt att begå brott i Sverige. Kampen mot den ekonomiska brottsligheten och därmed grov organiserad brottslighet har varit eftersatt. Folkpartiet menar att kampen mot brottsligheten ska präglas av principen att det inte ska löna sig att begå brott.

Allianssatsningar för att komma åt brottslingarnas pengar

Alliansregeringen har under sina två år vid makten tagit många viktiga steg för att förstärka de rättsliga myndigheternas möjlighet att komma åt brottslingarnas pengar. Den 1 juni i år blev ett flertal myndigheter skyldiga att underrätta varandra om misstänkt fusk och en månad senare trädde en ny förverkandelagstiftning i kraft. Den gör det lättare att ta pengarna från de kriminella som döms för narkotikabrott, människohandel och andra grova brott.

Ett annat viktigt steg på vägen mot en mer tillgångsinriktad brottsbekämpning har regeringen tagit med den nationella mobiliseringen mot organiserad brottslighet. Den innebär ett flertal snabba åtgärder som kommer att göra det svårare för de kriminella gängen. Bland annat ökas samordningen mellan myndigheterna och man kommer att jobba mer aktionsgruppsinriktat.

Vad gäller tillsyn av penningtvätt förbereder regeringen just nu en proposition som kommer att genomföra det tredje penningtvättsdirektivet i Sverige. Det tredje penningtvättsdirektivet 2005/60/EG bygger, liksom tidigare direktiv, i huvudsak på FATF:s rekommendationer. Propositionen kommer att presenteras hösten 2008 och de nya reglerna kan förhoppningsvis träda i kraft i mars 2009. Då kommer Sverige att få en modern och effektiv tillsyn av de företag som är skyldiga att rapportera misstänkta penningtvättsbrott och flera av bristerna som FATF kritiserade kommer att rättas till.

Det har hänt mycket de senaste två åren, men det finns fortfarande förbättringar att göra för att de rättsliga myndigheterna på ett effektivt sätt ska kunna bekämpa penningtvätt. Det handlar om skärpt lagstiftning, ökade resurser och bättre samordning.

... men svag lagstiftning

Den svenska konstruktionen av penningtvättsbrottet innebär att straff utdöms för penninghäleri. Vi anser att det finns tre stora problem med dagens penninghälerilag.

För det första måste åklagaren kunna påvisa att pengarna kommer från ett specifikt brott (förbrott), vilket ofta är svårt. Med dagens lagstiftning händer det därför ofta att de anmälningar om misstänkt penningtvätt som görs av banker och växlingskontor bara blir liggande. I varken Norge eller Danmark behöver myndigheterna visa att pengar som tvättas härrör från ett specifikt brott för att kunna inleda förundersökning.

För det andra så är så kallad självtvätt inte kriminaliserad i Sverige. Det innebär att det som vi i dagligt tal kallar penningtvätt, dvs att en brottsling själv försöker få sina svarta pengar att verka vita, faktiskt inte är olagligt i Sverige. FATF rekommenderar sina medlemsländer att hantera penningtvätt (själv tvätt) som ett separat brott.

För det tredje finns det i Sverige inte möjlighet att frysa tillgångar genom att stoppa eller senarelägga en transaktion hos exempelvis en bank. Det innebär att även om åklagare och polis fattar misstanke mot en specifik överföring kan de inte stoppa den i väntan på brottsutredning. Pengarna försvinner in i ny brottslighet eller till den kriminelles lyxkonsumtion istället för att komma brottsoffret eller staten till del.

... och brister i myndigheternas arbete

För att effektivt kunna bekämpa penningtvätten och den organiserade brottsligheten krävs det att svenska myndigheter tydligare än idag prioriterar kampen att komma åt de kriminella pengarna. I dagens brottsstatistik kan man läsa om hur många års fängelse som döms ut, men inte på ett lätt sätt få reda på hur mycket pengar som samhället har lyckats ta tillbaka.

Goda erfarenheter finns idag bland annat på olika regionala underrättelsecentrum (RUC) och på Ekobrottsmyndighetens brottsutbytesenhet. Deras metoder och samarbetsformer behöver sammanställas, utvärderas och spridas till alla myndigheter som är inblandade.

Ett stort problem i samarbetet mellan myndigheter är den begränsade tillgången till varandras register. Polisen och åklagaren skulle behöva tillgång till Skatteverkets beskattningsdatabas, och ett flertal brottsbekämpande myndigheter skulle ha nytta av att kunna göra sökningar i penningtvätsregistret som förs av Finanspolisen.

Finanspolisen har en central roll i kampen mot penningtvätt, men begränsas idag av små resurser, begränsat mandat och gammalmodig teknik. Finanspolisen gör idag en stor del av underrättelsearbetet kring penningtvätt, men har inte mandat att utreda enskilda fall. Det gör istället den vanliga polisen eller Skatteverket. Finanspolisen får idag bara agera om de har en penningtvätsrapport som grund. Det betyder att de t ex inte kan starta en utredning efter tips från utländska eller inhemska myndigheter.

Ett annat problem för Finanspolisen är att det kommer in så få rapporter om penningtvätt. 15 000 företag i Sverige är skyldiga att rapportera, men 2007 var det endast 52 stycken, dvs 0,5 procent som inkom med rapporter. Det tyder på en enorm underrapportering, vilket också bekräftas av Skatteverket som i ett projekt mot svartarbete har hittat mängder av misstänkta transaktioner – och för de allra flesta saknades rapporter till Finanspolisen.

I dagsläget görs penningtvättsanmälningar via fax. Det är tidsödande, kostsamt och krångligt både för de rapporteringsskyldiga bolagen och för Finanspolisen. Faktum är att tre personer på Finanspolisen jobbar heltid med att bara knappa in anmälningarna på dator.

Ett annat problem är att återkopplingen från rättsväsendet till företagen som rapporterar inte är så utvecklad som man kunde önska. Detta beror delvis på bristande statistik och svårigheter att följa ett ärendes gång i myndigheternas databaser.

Förslag till förbättring

Gör penningtvätt straffbart

Med dagens penninghälerilagstiftning måste åklagaren kunna bevisa ett bestämt förbrott för att kunna inleda en förundersökning mot en misstänkt penningtvätt. Det betyder till exempel att rättsväsendet ofta inte kan ingripa när de får förhandsinformation om att en känd kriminell person ska hämta miljoner på ett växlingskontor eller när Finanspolisen upptäcker en misstänkt överföring. Att den svenska lagstiftningen är så svag innebär att det i realiteten är straffrihet för penningtvätt i Sverige.

I andra länder är penningtvätten i sig brottslig. Åklagaren kan då inleda en förundersökning på grund av en misstänkt överföring, och på så sätt lättare komma åt grova brottslingar som ägnar sig åt narkotikaförsäljning, människohandel, bankrån eller annan vinstgivande brottslighet.

En modern lagstiftning måste också se till att det som vi i dagligt tal kallar penningtvätt, dvs att en brottsling själv försöker få sina svarta pengar att verka vita, blir kriminellt även i Sverige.

Den svenska lagstiftningen borde skrivas om så att kravet på ett bestämt förbrott helt slopas så att penningtvätt blir ett självständigt brott. Det föreslogs redan 1997 av penningtvätsutredningen (SOU 1997:36). Det skulle öka möjligheterna att komma åt den organiserade brottsligheten.

Gör det möjligt att frysa pengar

I dagens läge finns det möjlighet att frysa pengar i Sverige – men inte för svenska polisen. Den tyska eller belgiska polisen kan begära frysning av tillgångar i Sverige med stöd av EU-regler. Den möjligheten har varken Finanspolisen eller åklagare idag. Det måste vi snarast ändra på.

Frysning behövs för en effektiv penningtvättslagstiftning. Åklagare och polis får då tid på sig att ta reda på om den misstänkta transaktionen är ett led i penningtvätt eller annan brottslighet. I dagens läge hinner brottslingarna använda eller gömma undan pengarna långt innan undersökningen är klar. En möjlighet att införa frysning av misstänkta penningtransaktioner under en kortare tid skulle öka möjligheten för samhället att återta pengarna och visa att brott inte lönar sig.

Att införa möjlighet till frysning föreslogs i en utredning redan 1997 (Bekämpande av Penningtvätt 1997:36). Förslaget stoppades i papperskorgen av den dåvarande socialdemokratiska regeringen.

Inför straffrabatt

Penningtvätt hänger ihop med grov organiserad brottslighet. Det är därför ofta stora och komplicerade brottshärvor som måste utredas innan åtal kan väckas. Något som skulle underlätta utredningarna är om en eller flera av de misstänkta delar med sig av sin information om hur brottsnätverken fungerar.

I dagsläget har medbrottslingar inte något att tjäna på att ge polisen information om sina uppdragsgivare. För att ge misstänkta incitament att hjälpa polisen vill vi införa en möjlighet till betydande straffnedsättning. Tanken är att den som genom att underrätta myndigheterna hjälper till att hindra att ett brott begås, att brott kan avbrytas eller avslöjar gärningsmännen ska få straffrabatt.

Utöka Finanspolisens mandat

Finanspolisen arbetar idag långsiktigt med underrättelseverksamhet för att kartlägga finansiella strömmar, men har inte resurser att driva egna utredningar. Vi menar att det vore effektivare om Finanspolisen som idag gör en stor del av underrättelsearbetet kring penningtvätt också får mandat att utreda enskilda fall.

Idag får Finanspolisen endast agera när det har kommit in en penningtvättsrapport. Det betyder att de inte kan gå vidare och undersöka tips från t ex andra länders polisorganisationer eller andra svenska myndigheter. Vi vill ge Finanspolisen rätt att öppna utredningar på eget initiativ.

Enligt kritiken från FATF år 2006 är Finanspolisen underbemannad, och med ett bredare mandat riskerar den situationen att bli värre. Därför behövs det skjutas till extra resurser.

Starta en myndighetsgemensam brottsvinstenhet

Ekobrottsmyndigheten har idag en brottsutbytesenhet och vid Finanspolisen anställs det i höst en person som ska jobba specifikt med att spåra kriminellas tillgångar. Finanspolisens begränsningar har nämnts ovan och Ekobrottsmyndigheten är begränsad till att utreda ekonomisk brottslighet.

Penningtvätt är ofta rättsväsendets ingång till att kunna lösa grov organiserad brottslighet. Ekonomisk brottslighet ingår ofta i bilden, men det handlar också om knark, människohandel och utpressning. Vi menar att det behövs ett samlat grepp kring den tillgångsinriktade brottsbekämpningen och vill därför se en myndighetsgemensam brottsutbytesenhet.

Den organiserade brottsligheten och penningtvätten är i högsta grad internationell. Det måste därför finnas en tydligt utpekad svensk kontaktpunkt för det internationella samarbetet mot organiserad brottslighet. EU har också krävt att Sverige utser ett nationellt "Asset Recovery Office" senast 2010. En myndighetsgemensam brottsutbytesenhet skulle vara självklart i den rollen.

Effektivisera informationsutbytet mellan myndigheter

För att komma åt olika penningtvättshärvor finns det två register som innehåller viktig information: Skatteverkets beskattningsdatabas och Finanspolisens penningtvättsregister. I dagsläget saknar polisen och åklagarna åtkomst till beskattningsdatabasen, trots att den är av betydelse inte bara för utredningar om skattebrott utan också för andra brottsutredningar.

I penningtvättsregistret registrerar Finanspolisen de anmälningar om penningtvätt som tas emot. Om registret var öppet för alla brottsbekämpande myndigheter skulle förutsättningarna för att bekämpa penningtvätten och den organiserade brottsligheten kraftigt förbättras.

Vi vill att beskattningsdatabasen och penningtvättsregistret ska vara tillgängliga för tjänstemän som arbetar med utredningar kring organiserad brottslighet i olika myndigheter. Vi vill förtydliga att det inte handlar om samkörning av register, utan bara om att personer som deltar i utredningar ska kunna göra sökningar i databaserna.

Jourhavande kronofogde

För att på ett effektivt sätt komma åt kriminellas tillgångar bör polisen och kronofogden ges möjlighet att samarbeta effektivare. Kronofogden bör bli skyldig att anmäla misstänkta brott och polisen bör få rätt att beslagta egendom. För att samarbetet ska flyta smidigt även på kvällar och helger, skulle det behövas en jourhavande kronofogde.

Förbättra brottsstatistiken

Det finns en allt större förståelse för pengarnas betydelse som drivkraft för kriminella och vikten av att komma åt pengarna för att sätta dit den organiserade brottsligheten. För att göra jakten på pengar effektivare krävs det bättre statistik. Det som inte mäts, och därmed belönas, riskerar att komma i andra hand. Därför vill vi att det ska föras tydlig statistik över hur mycket pengar som rättsväsendet lyckas återta från den kriminella världen. Det behövs också en förbättrad statistik för penningtvättsbrotten.

Samverka med fokus på brottslingarnas pengar

Att följa penningströmmarna, t ex via penningtvättsanmälningar skulle kunna vara effektivt sätt för de rättsliga myndigheterna att kunna sätta dit den organiserade brottsligheten. Särskilt effektivt blir det när man letar efter pengar tidigt, redan på underrättelsestadiet. Tyvärr är det en metod som inte har använts så frekvent i Sverige och därför finns det ett stort behov av metodutveckling och utbildning.

Vi vill att en grupp med representanter från olika myndigheter tillsätts för att utveckla metoder för hur man kan arbeta mer tillgångsinriktat, dvs med fokus på de kriminellas pengar. Vi vill också att det genomförs utbildningar inom rättsväsendet och andra berörda myndigheter för hur man arbetar med tillgångsinriktad brottsbekämpning.

Modernisera tekniken

I dagsläget görs alla penningtvättsanmälningar till Finanspolisen via fax. Att investera i ett elektroniskt rapporteringsverktyg är en absolut nödvändighet för att effektivisera kampen mot penningtvätt och organiserad brottslighet.

Det skulle också effektivisera underrättelse- och utredningsarbetet om de rättsliga myndigheterna och Skatteverket får använda moderna dataprogram för att kunna samköra t ex transaktioner till och från misstänkta bankkonton. Inom ett projekt på skatteverket har ett sådant program nu använts. Redan under de första 1,5 åren har det bidragit till 977 brottsanmälningar och 1,9 miljarder i skattemässiga höjningar. 189 personer har dömts till sammanlagt 254 års fängelse och 482 års näringsförbud.